

טיב הקהילה

פר' מטות
כ"ד תמוז תשפ"ב

המנים לפי אופק דושלים

זמן הרלקת הגרות ומרצ"ש

7:07	הדרה"ג
8:23	מוצ"ש"ק
8:59	ר"ת

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

9:51	סו"ת א'	8:24	סו"ת א'
10:25	סו"ת ב'	9:14	סו"ת ב'

המנים לפי ששון קיז |

גליון מס':

631

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

חומרת הליצנות

ידוע היה לנביא וחזוה, וכל העולם כולו התחשבו בדבריו, וכשהוא מופיע לפני עדת ישראל והוגה את דיעותיו בפניהם עלולים הדברים להתקבל על הדעת חלילה, גם אם דיעותיו הם היפך דעתו של הקב"ה. ולכן אחר שהתלווצץ מהציווי 'צרו את המדינים' ואמר שאי אפשר לקצור הצלחות בזה הציווי התחייב תיכף במיתנה. מובן לפי זה שפיר מדוע הרגוהו על ידי הציץ הקדוש, כי בכך רצו לאמץ את לבם של ישראל, שלא יירך לבבם מדבריו של אותו רשע, שכן אוויל זה הטיל דופי בדרכי ה', ועשה עצמו כמי שאינו יודע שהנהגת ה' עם בני ישראל אינה תלויה כלל בטבע, אבל אנו מאמינים שאין מז"ל לישראל, ישראל אינם תלויים כלל במזלות הטבעיים, והנהגת השי"ת עמהם הוא בדרך ניסי. וכפי שראו לנגד עיניהם איך שבכח קדושת הציץ כבשו אפילו את הכשפים, ואם כן מופרכים דבריו של אותו רשע.

על כל פנים עלינו להסיק מכאן עד היכן מגעת רעת הליצנות, כי בהכרח מביאים לידי הרס, ולידי ביטול העם הקדוש ממלאכת שמים. ותא חזי דברים נוראים שכתב בספה"ק 'ארחות צדיקים' אודות רעת הליצנות (שער התשיעי, שער השמחה): 'יש עוד שמחה ושחוק רע מאד, כגון מי שמשחק במי שזהיר בעבודת השי"ת ומקיים מצוותיו. ויש בזה ארבע רעות: האחת - שהוא מחשיך נפשו מאור המצוות, כשהוא מואס ומשחק במקיימי המצוות, אז יתגנו המצוות בעיניו. השניה - כי אולי מתוך השחוק ימנע הצדיק מצדקותיו, כי לא יוכל לסבול השחוק. השלישית - כי אנשים אשר לא ניסו ללכת בדרכי השי"ת, לא יוכלו לעשות תשובה מפני השחוק, וילכו בחושך כל ימיהם. ונמצא, שזה המשחק לא די שמונע מתבירו רב טוב הצפון לצדיקים, אלא שמוריד אותו לשאול תחתית. והנה המשחק הזה בכלל עונש המחטיא את הרבים. הרביעית - שדומה לליסטים העומד על פרשת דרכים, וקוצץ רגלי המביאים דורון למלך, הלא זה שונאו ואויבו של המלך, ורעתו רבה מאד. עד כאן דברים חוצבי להבות אש. ואין עוד מה להוסיף מאומה' עכ"ל.

מסופר מאחד הגדולים שאמר שהרבה להתבונן על אנשים המוניים, וראה שיש ביניהם כאלו שמצד תכונותיהם היו ראויים להתעלות ולהימנות עם הגדולים והצדיקים אשר בארץ, והיה זה בעיניו כאילו היה רשום על מצחם פה נטמן הגאון הצדיק פלוני בן פלוני שנהרג עוד טרם לידתו, כי הללו לא הוציאו את כוחותיהם אל הפועל לעבודת בוראם. והפטיר אותו צדיק שהנאשמים לכך הם לא אחרים מאלו שהתלווצצו מהליכותיהם בשחר ימיהם, בכך גרמו להם להתבייש בהליכותיהם, ופריחתם נעצרה. לצים אלו המשיכו בשגרת חייהם מבלי להעלות כלל את הנזק העצום שגרמו בהבל פיהם לכל הדורות הבאים, כי אלמלא דבריהם היינו זוכים לעוד ענקי רוח שהיו מאירים את עיני ישראל בתורה ובעבודה. ועל כן הכמים הזהירו בדבריהם...

וְאֵת מַלְכֵי מִדְיָן הָרְגוּ עַל חֲלָלֵיהֶם אֶת אֵוִי וְאֶת רָקַם וְאֶת צוּר וְאֶת הוֹר וְאֶת רַבֵּעַ מְשֻׁשֶׁת מַלְכֵי מִדְיָן וְאֶת בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר הָרְגוּ בְּחֶרֶב: (לא, ח)

ופירש"י: בלעם הלך שם ליטול שכר עשרים וארבעה אלף שהפיל מישראל בעצתו, ויצא ממדין לקראת ישראל ומשיאן עצה רעה, אמר להם אם כשהייתם ששים רבוא לא יכולתם להם, ועכשיו ב"ב אלף אתם באים להלחם. נתנו לו שכרו משלם ולא קפחוהו: מתוך דבריו של רש"י יש מקום לומר, שלא נתחייב אותו רשע בהרג כל עוד שלא השיא עצה רעה לישראל. כלומר, על אף כמיהתו העצומה לקלל את ישראל, ועל אף שבעינו הצרה חיבל בכרם ישראל בעצתו המורשעת והחטיאם בבנות מואב, עדיין היה צד להשאירו בחיים, וכפי שרואים שהיה דבר ה' אל משה 'צרו את המדינים!' על המדיינים דייקא נצטוו לתת בהם נקמת ה', כי הם החטיאו את ישראל ובפועל הרגוהו עליהם יצרא דעריות, אולם על זה שהשיא עצה זו, על אף היותו מקור השיקוץ והתועבה, ואלמלא הוא היו גם האומות גדורים בעריות, אף על פי כן לא הורה ה' הציצו להרגו, ורק אחר שיצא ממדין להשיא את ישראל לעבירה על זה אכן נתנו לו שכרו משלם.

ולפי זה מובן שפיר איך היה לאותו רשע שהות להשיא את עצתו הרעה לישראל. שהרי אילו כבר נגזר גזר דינו למיתה לא היו משהין את מיתתו עד שיפצה פיו ויהגה את הבלי, אולם כאמור עדיין לא התחייב כליה, ולכן כל עוד שלא ניסה להשיא עצתו היתה עדיין הבחירה בידו להמשיך ברשעו.

מובן מאליו שמבלי לרדת לעומק הדבר, לא יתיישבו הדברים על הלבבות, שהרי בראיה שיטחית נדמה לנו שכדאי היה שילקה הרשע על עצתו הראשונה יותר מעל עצתו השנייה, שהרי הראשונה הפיצה טומאה בישראל, וגרמה למותם של אלפים מישראל, וגם נשיא שבט מישראל לקה בסיבתה, ואילו עצתו הרעה שביקש לתת לישראל לא הביאה בפועל שום תקלה לישראל, ולמה אם כן תהיה עצה זו חמורה יותר מהעצה הקודמת?

אלא מכאן אתה למד עד היכן מגעת כוחה של ליצנות! עצתו הראשונה של אותו רשע אכן היתה רעה מאד, וכפי שרואים הביאה בכנפיה תקלה נוראה. אולם עדיין לא היתה זו עצה הבמטלת את הבחירה מכל וכל, כי גם אם יצרו של אדם מתגבר עליו, עדיין יש ביד האדם פתח להימלט מן הנסיון, ועדיין יכולים לתבוע ממנו שיעורר אימת בוראו עליו ולהינצל על ידה מן החטא. אולם זה המתלווצץ מציווי הבורא יתברך, ואומר שאין בהם הגיון ח"ו, בזה הוא נוטל לגמרי את הבחירה מזה החפץ בהם, שהרי כל המרגיל עצמו בהליכות שה'יחכם' וה'פיקח' מטיל בהם מום, אזי לשוטה ייחשב! אם כן הפסיד האיש החפץ בחיים של תורה את העוז והחשק ללכת בעקבותיה... וכזו אכן היתה עצתו האחרונה של אותו רשע. אותו רשע הלוא

טיב המערכת

והייתם נקיים מד' ומישראל

סיפור שהתפרסם בחול על אברך שנסע באיזור מרוחק עם רכבו ובדרך קרתה תקלה ברכב היה זה לפני עידן הטלפונים הסלולריים והאברך חיפש מקום להתקשר מסג, והנה הוא רואה מסעדה, אכנס מסעדה של גוים אבל הוא לא רצה לאכול שם ואפילו לא לשותת שם מים בסך הכל להתקשר לשירותי גרידה נכנס האברך לחנות ביקש שיחת טלפון התקשר ויצא לחכות לגר, בדיוק כשיצא משם חלף על פניו יהודי פשוט וכשהוא רואה נכנס הוא למסעדה האברך נדהם לראות יהודי שנכנס למסעדת טריפות אך לאחר מחשבה שניה חשב לעצמו שאולי הוא הגורם מכיון שהאיש ראה אותו יוצא משם והחליט מיד לנשת ולהבהיר את הדברים הוא ניגש אל היהודי והסביר לו כי מסעדה זו מסעדת טריפות ואסור ליהודי לאכול בה לתדהמתו שואל אותו היהודי: אם כן מדוע אתה אכלת שם? הבין האברך כי אכן בהתנהגותו כמעט והכשיל יהודי תמים ופשוט, ומיד הסביר לו כי הוא רק נכנס לבקש שיחת טלפון, וח"ו שיאכל במקום טרף כזה!

הגמרא מספרת על משפחת 'בית גרמו' שהיו בקיאין במעשה לחם הפנים ומעולם לא נמצאה פת נקיה ביד בניהם כדי שלא יאמרו שמעשה לחם הפנים ייזונים עוד מספרת הגמרא: בית אבטינס היו בקיאין במעשה הקטורת ומעולם לא יצאה כלה מבושמת מבתיהן, וכשהיו נושאים אשה מסקום אחר היו מתנין עמה שלא תתבשר כדי שלא יאמרו שמעשה הקטורת מתבשרין.

משה רבינו אומר לבני גד ובני ראובן שרק אחרי שהיכבש הארץ הם ישובו לנחלתם 'והייתם נקיים מד' ומישראל, ובסילים אלו שלמד אותנו משה רבינו כי אל לו לאדם לומר: די לי שמעשי נקיים לפני המקום ומה אכפת לי מה שאנשים חושבים.

וכך אומרת המשנה: אין התורם (את הלשכה) נכנס, לא בפרגוד תפות ולא במנעל, ולא בסנדל, ולא בתפילין, ולא בקמיע, שטא יעני ויאמרו מעון הלשכה העני, או שטא יעני ויאמרו מותרות הלשכה העשיר, לפי שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שצריך לצאת ידי המקום שנאמר 'והייתם נקיים מד' ומישראל.

(לפי טיב התורה-מטות)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

עדכוני קבלת קהל 0534-100024

חובת קריאת שמו"ת

עטרות ודיבן ועזר ונמרה וחשבון ואלעלה ושכם ונבו ובען: (לב, ג)

דיני קריאת התרגום הנלמדים מכתוב זה

מקרא זה משמש כדוגמה לחז"ל לענין חובת קריאת התרגום, כדאיתא בגמרא (ברכות ת.) 'אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי: לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו עטרות ודיבן'.

וראה שם בפירוש"י שפירש: ואפילו עטרות ודיבן, שאין בו תרגום. ואפשר שטעמו הוא, כי התרגום ניתן מסיני, (כדאיתא במשנה ס' ופ"ה ס"ק א) ולכן גם כשהתרגום הוא לשון הכתוב ממש צריכים לאמרו. אולם דעת התוספות (ר"ה אפילו עטרות ודיבן) הוא שבהדגשה זו כיוונו חז"ל לומר שגם במקרא כעין עטרות ודיבן שאין תרגום 'אונקלוס' צריכים לתור אחר תרגום אחר, ולכן בכגון דא 'אמר 'תרגום ירושלמי'.

הערה למעשה בענין שמו"ת לפסוק זה

והנה בשו"ע (א"ח רפה ס"ק א) מביא את ההלכה כפי שהובא בגמרא חז"ל: 'אף על פי שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור, חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע שנים מקרא ואחד תרגום אפילו עטרות ודיבן' עכ"ל. ובמשנה ברורה (ס"ק א) מביא את הב' דיעות, מתחילה הוא מביא דעת רש"י שאף על פי שאין בו [על המקרא עטרות ודיבן] תרגום, וה"ה ראובן ושמעון וכיוצא בו, צריך לקרותו ג"פ, ויש מחמירין דבעטרות ודיבן שיש בו תרגום ירושלמי צריך לקרות שם התרגום' עכ"ל.

והנה יכולים לומר שדעת המחמירים הוא שבמקום התרגום 'אונקלוס' יאמר התרגום 'ירושלמי', אולם ראה בספר הנפלא 'דבר הכהן' מאחי הגאון הרב דוב שליט"א, שכתב שבכגון דא אין יוצאים ידי שיטת רש"י, שלדידיה יש צורך באמירת כל תרגום 'אונקלוס' כתיבתו מסיני, ובהכרח שדעת המחמירים הוא לומר שלוש פעמים המקרא, ופעם אחת התרגום ירושלמי, ובכגון דא יוצאים ידי כל הדיעות, וכן פסק להדיא ב'מחצית השקל'. אולם ראה ב'כף החיים' שכתב שנהגו להקל, ועכ"פ במשנ"ב מבאר אחי הרב שליט"א כנזכר.

וצריכים לפרסם דבר זה כי כמה מדפיסים הדפיסו את התרגום אונקלוס, ובמקרא זה שילבו את התרגום ירושלמי בתוך האונקלוס, ואת הכתוב כמשמעו כפי שהעתיקו 'אונקלוס' בעצמו השמיטו, ונימוקם עימם שבכך יוצא כל אחד את כל הדיעות, אולם כאמור לפי האמת יש בכך גירעון מהתרגום 'אונקלוס'.

חייב ומעלת קריאת שמו"ת

ועצם קריאת שמו"ת הוא מהענינים הצריכים הרבה חיזוק, וכפי ששגור בלשון בני אדם, שהלכה זו חוקה בשו"ע א"ח בס"מ רפה, להורות כי הלכה זו רפיה היא, וצריכה חיזוק. ועל כן מן הראוי שנישם לב לדברי חז"ל הקדושים שמתוכם ניכר שהחשיבו מאוד ענין זה, שהרי הבטיחו לנו (ברכות ה.) שבסיבתה מאריכים לו לאדם ימיו ושנותיו, וראה בספר 'עבודת בנימין' שבמציאות מוז"ר הרה"צ רבי בנימין רבינוביץ זצ"ל שאמר, שהבטחה זו היא דבר הנראה בחוש. כמו כן הוסיף ואמר, שבודאי היתה כוונת חז"ל לאריכות ימים 'טובים' דאל"כ הרי אין זה טובה בשלימות...

וראה בתוספות (שם ד"ה ישלים פרשיותיו) שרבינו הקדוש ציוה לפני מותו לבניו ג' דברים, ואחד מהם שלא יסבו בסעודת צפרא דשבתא כל עוד שלא השלימו פרשיותיהם עם הציבור, רואים מכאן עד היכן מגעת מעלת אמירה זו, עד שגם בשעה זו ראה רבינו הקדוש לנכון להזהיר את בניו ואת צאצאיו על חוב זה.

וכן להעתיק את לשונו של בעל הערוך לשולחן (א"ח רפה ס"ק א) חז"ל: 'ולא נודע לנו טעמו של דבר ובודאי בשעה שתקן משה רבינו לקרות בתורה תקן ג"כ תקנה זו שכל אחד יקרא שנים מקרא ואחד תרגום' עכ"ל. הרי לנו מדבריו שאין זה רק תקנה שיסדו חז"ל הקדושים, אלא אפילו אדון הנביאים כבר ראה לנכון לתקן זאת.

קריאת שמו"ת עם רש"י

ועתה נבוא לדבר במעלותא של רש"י הק', (א"ח כ"ט תמח.) בשו"ע (א"ח ס"מ רפה ס"ק א) מביא עוד, ש'ירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י'. וכתב על זה ב'משנה ברורה' (ס"ק א) 'כי התרגום יש לנו מעלה שניתן בסיני, וגם הוא מפרש כל מלה ומלה. ופירש"י יש לו מעלה שהוא מפרש את הענין ע"פ מדרש חז"ל יותר מהתרגום'. ומסיים שם במשנ"ב: 'ובאמת כן ראוי לנהוג לכל אדם, שילמוד בכל שבוע הסדרה עם פירש"י לבד התרגום, כי יש כמה פרשיות בתורה ובפרט בחלק ויקרא שא"א להבינם כלל ע"י תרגום לחוד' עכ"ל.

מלבד הטעם הנזכר נכון להעתיק את דבריו של מרן בעל החפץ חיים (בספרו זכור לברכה) אודות התועלת בלימוד חומש ורש"י לחיזוק האמונה, חז"ל: 'העצה היעוצה שתתחזק האמונה בלב האדם, הוא שילמוד פרשת השבוע בכל שבוע עם פירש"י, ויעיין היטב, כדכתיב (שמות טו, ט): 'והאזנת למצוותיו, ופי' רש"י: תטה אזנים לדקדק בהם. ולאפוקי, אם קורא אותם מהשפה ולחורץ' עכ"ל.

דבריו אלו תואמים עם דברי הוזהר הקדוש (חלק ב' דף ע"ב) שהתרגום ג' מצוות הם תרי"ג עצות להשגת האמונה. ומובן מאליו שהזקוק ל'עצה' צריך ל'האזין' לנוחנה, ועל כן צריכים לעיין היטב בפרטי ובדקדוקי המצוות, ולקיים בכך 'והאזנת למצוותיו', וכשיהיו הדברים חקוקים היטב בלב אז נזכה לבהירות האמונה.

ואכן כך אמר הרה"ק רבי מרדכי מנדבוונה ז"ע להגה"ק בעל ה'דברי יואל' סאטמאר ז"ע, בעודו נער צעיר, שאם לומדים חומש עם פ"י רש"י רק אז מקינים את הבורא ית', והוסיף ואמר שמכיר כמה גאונים מופלגים שלא זכו להכיר את הבורא בגלל שלא למדו חומש ורש"י...

והנה ידוע שהרבה צדיקים מהדורות הקודמים הזהירו, שיעיקר הניסיונות בעקבתא דמשיחא יהיו בענין האמונה. אם כן מה נאה לקיים בימינו עצתו של החפץ חיים לקבוע זמנים שבהם יהגו מידי שבוע בפרשת השבוע עם פירוש רש"י, ולהתחזק באמונה מכח המאור שבתורה. ועלינו לדעת ומלבד הענין הסגולי שבדבר ישנם בפירוש"י בכל פרשה הרבה יסודות עצומים המעוררים מאד את האדם לעבודת הבורא וחיזוק האמונה הטהורה.

ובזכות ההתחזקות בלימוד חומש עם פירש"י, נזכה למה שאמרו חז"ל (חובב בארוחת צדיקים, שער השמחה), שכל המקבל מצוה אחת באמונה, כדאי הוא שתשרה עליו רוח הקודש. והגלויות מתכנסות בזכות האמונה, שנאמר: 'תשורי מראש אמה', ואומר: 'וארשתך לי באמונה'.

הלכות בין המצרים

תיקון חצות בימי בין המצרים

(לש.)

א. כתב האריז"ל בספר שער הכוונות מנהג טוב וכשר מאד לכל בעל נפש לישב באבילות אחר חצות בכל אלו הימים, ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית, כי אז הוא התעוררות הדיבן בסוד כי ניטו צללי ערב, אשר לסיבה זו נשרף ההיכל אחר חצי היום, ודבר זה עושה תועלת גדולה בנפש האדם, וענין חצות הלילה אין צורך להזכירו, כי אפילו בכל שאר הלילות צריך להתאבל על החורבן, ומכל שכן בלילות בין המצרים שצריך להוסיף בבכיה, ועליו נאמר שמחו את ירושלים וגו' כל המתאבלים עליה.

וכן הביא המ"ב (סי' תקפ"א ס"ק ק"ג) בשמו שיש להתאבל בימים אלו לאחר חצות היום, ויבכה בהם כמו חצי שעה.

ב. ונהוגין לומר אז תיקון רחל שאומרים בתיקון חצות, מפני שפסוקים אלו מיוסדים על בכיה והספד על חורבן הבית, וגם כדי שיהיה דבר השוה לכל נפש (וס' אומ' להחידא סי' כ"א).

ג. אין אומרים תיקון חצות בערב שבת לאחר חצות היום, וכ"ש בראש חודש אב, וה"ה בערב תשעה באב לאחר חצות היום אין אומרים בו תיקון חצות (ביה"ט תקפ"א ר"ה בחפ"ה).

אדוסי' ונישואין

ד. אין נושאין נשים בימים אלו, ואפילו אם עדיין לא קיים מצות פריה ורבייה (ס"ב ומ"ב סק"ח). והטעם משום דלא מסמנא מילתא (כ"ח"ח שם סק"ג בשם העי"ץ ועוד עיי"ש).

ז. ומכל מקום מותר לעשות אירוסין בימים אלו, ואפילו ביום תשעה באב עצמו מותר לאירוסין, [אע"פ שיש בו קצת שמחה והיה לו לאסור עכ"פ בד"ב, מ"מ מותר מטעם דשבת קיימת אחר] (שו"ע שם ומ"ב סק"ז).

ז. ומותר לעשות סעודת אירוסין עד ר"ח אב, וה"ה דסעודת שידוכין הוי סעודת מצוה כמו סעודת אירוסין (מ"ב סק"ט ובשע"צ שם).

תוספות

ז. אין מסתפרין בימים אלו, ואפילו לכבוד שבת אין מתירין, כיון דבלא"ה אין רגילין להסתפר כל שבוע (שו"ע שם סי' ומ"ב סק"ג).

ז. מנהגינו להחמיר שלא לגלח שערות הזקן אף אלו שמגלחים זקנם בשאר ימות השנה כל כמה ימים (שבה"ל ח"י סי' פ"א).

ש. מותר לגלח את השפה אם מעכב את האכילה (שו"ע שם סי' ומ"ב סק"ט).

י. אחד האיש ואחד האשה שוין לאיסור, ואפשר שיש להתייב באשה לגלח ריבוי שער דצדעין (מ"ב סק"ט).

יא. אסור לגדולים לספר לקטנים, והטעם משום מצות חינוך, ועוד משום עגמת נפש, ונפק"מ בין הטעמים בקטן שהוא פחות מכן שש שעדיין לא הגיע לגיל חינוך, דמשום טעם השני יש לאסור מפני עגמת נפש (שו"ע שם סי' ומ"ב ושע"צ שם, ואף שבשו"ע אי"ל לענין שבוע שחל בו ח"ב, מ"מ כתב הא"ר ולידין יש להחמיר בתוספות מ"ו בהנזכר). וי"א דלצורך קטנים אין להחמיר אף לפי מנהגינו אלא בשבוע שחל בו תשעה באב (מ"ב שם סק"ב בשם ה"א, וחולק על הא"ר ח"ל).

יב. ומכל מקום לא יעשו אז תגלחת של מצוה שנהוגים לעשות לקטן בן שלש שנים (ותוך כ"ב על חורבן בית המקדש (מ"ח סי' ט"ט).

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לבערכת ע"י הקוראים

המתפלל על חברו נענה תחילה

גיס יאדם צדיק שחי בדוחק ובצמצום הגיע לפרק בחיים של לחתן את ילדיו. אבל מה לעשות שחבר טוב שלו גם מחתן ועוד מחתן שבועיים לפניו וגם מצבו של ילדיו דחוק ביותר. הלך גיס יאדם וקיבץ נדבות עבור חברו הטוב שנמצא במצב דחוק כמאמר. בזמן שאסף כספים אצל מכרים, שאלו אחד מהחברים: "אתה בעצמך מחתן בקרוב ממש אז למה אתה לא אוסף עבור עצמך?!" השיבו גיס: "הוא מחתן שבועיים לפני אז הוא קודם לי ואחר כך אאסוף עבורי". ימים אחדים לפני החתונה קיבל גיס יאדם מאותו יהודי שתמה על כך שהוא דואג לאחרים עוד לפני שדואג לעצמו וביקש את מספר חשבון הבנק להעברת כספים. הוא אסף עבורו והעביר לו סכום שכיסה את כל החתונה כולל כל הסובב בשופי... בעל המעשה: ש.ג.

פסיעה עבור חבר חוסך אלף פסיעות עבורך

אבא שלי טס לארה"ב להתרמים יהודים עבור עמותת של חסד שהוא ניהל. במטוס ישב ליד יהודי שטס לאיסוף תרומות עבור ביתו. משהגיעו לאכסניה מעד אותו יהודי ושבר את רגלו. עתה היה היהודי מסכן שבעתיים. גם בניכר ללא משפחה שיתמוך בו וגם לא יכול לגייס כספים... אבי ברחמנותו עליו ניגש למלאכת איסוף הכספים. עבור אותו יהודי הקדיש שלושה ימים כאשר לכל כתובת הוא מדגיש כי אוסף עבור משולח מסכן ששבר את רגלו בהגיעו לארה"ב. כעבור שלושה ימים אסף סכום מכובד ובנוסף עירב עסקו שהמשיך לטפל באותו מסכן ורק אז פנה אבי מורי להתעסק עם המטרה שלשמה הגיע לארה"ב, כאן קרה דבר פלא: האדם הראשון שפגש אותו לצורך גיוס תרומות שאל אותו: "מה הסכום שהתכוונת לאסוף?" אבי נקב בסכום. הלה המשיך ושאל: "אילו קיבלת את מלוא הסכום תוך יומיים מה תעשה?" "אקדים את הטיסה חזרה לארץ ישראל" האדון רשם צ'ק על מלוא הסכום והגישו לאבי מורי. אבא אכן הקדים את הכרטיס וחזר בשמחה לא"י. תמיד סיפר את הסיפור ואמר מה שר' שלומק'ה זוויהלער אמר: "פסיעה אחת שאדם עושה עבור חברו חוסך ממנו אלף צעדים עבור עצמו!!!" בעל המעשה: ה.א.

§ • § • §

ביום ל"ג בעומר שנת תשכ"ג לפ"ק יצאה קבוצה נבחרת מטובי בני ישיבת פרשבורג המעטירה - שהיתה מן הישיבות הגדולות והמשובחות שבידו של קרתא דשופריא, בפרט לאחר שבאותה שנה התמנה כראש הישיבה אחד מגדולי הגאונים, ה"ה הגאון המפורסם רבי זלמן וועבר זצ"ל, מזקני הגאונים בשכונת 'בתי ורנר' המעטירה, ומנכ"י הדעת של ירושלים - בניסיעה מאורגנת אל המקומות הקדושים. דרכי הנסיעות באותם ימים של לפני יותר מיובל שנים היו קשות ומעוקלות, גם אוטובוסים תקינים לא היו בנמצא כל כך, ולנסיעה רבתי כזו בהשתתפות בחורים רבים, נשכרה 'משאית' גדולה פתוחה וחשופה מאחוריה, אשר לאורכה הניחו כמה ספסלי עץ פשוטים, ועליהם התיישבו הבחורים לנסיעה הארוכה בת כמה וכמה שעות.

אך לדאבון לב פגעה בהם מידת הדין, ובאמצע הדרך אירעה תאונה קשה וטראגית, האוטו-מוביל התהפך על פניו, וכמה בחורים יקרים מסלתה ומשמנה נהרגו, ועוד כמה בחורים נפצעו, רחמנא ליצלן. - היתה זו מכה קשה שגרמה לזעזוע קשה בכל תפוצות ישראל, אשר חששו אחר כך מאוד לקיים את הנסיעות למקומות הקדושים כנודע.

אחד הבחורים שנהרגו באותה תאונה היה הבה"ח ר' מרדכי ויגשטוק ע"ה, הוא היה אחד מן העילויים הטובים שבישיבה הקדושה, וחברותא של ידידיו ורעו כנפשו הבלב"ח ט"ה רב זאב הלוי פלדמן שליט"א רב ור"מ דק"ק 'עץ חיים' בעיה"ב לונדון יצ"ו, אשר אף הוא הצטרף עם חבריו באותה נסיעה, והיה מן הניצולים בנסי ימים וחיי ינתנו לו לשלל לאורך ימים ושנים.

כעבור תקופה קצרה לאחר אותה תאונה, הופיע בחלום הבחור 'מרדכי ויגשטוק' ה"ל לחבירו וידידו יב"ח ט"ה ר' זאב פלדמן, וסיפר לפניו בין הדברים שלאחר שנפגע באותה תאונה קשה כמעט שלא סבל ייסורים, וכשבא לפני בית דין של מעלה בדקו ומצאו בו שהיה מקפיד מאוד ללמוד מדי שבוע את כל פרשת השבוע 'חומש עם פירוש רש"י' בקביעות, ולפיכך העלוהו אל היכל רש"י, ושם מצא את מנוחתו עדין.

ואמר שלכן התגלה אליו כדי להודיעו נאמנה, שיעידו גדל חשיבות לימוד פרשת השבוע עם רש"י, שכל הלומד את הפרשה עם פירוש רש"י זוכה שלאחר מאה ועשרים מקבלו רש"י הקדוש אל היכלו, להצילו מדינה של גיהנום, ולהביאו למנוחתו בגן עדן העליון. § • § • §

בעת פגישתם המפורסמת בארץ הקודש של שני זקני צדיקי הדור, כ"ק האדמו"ר רבי אהרן מבעלז' צוק"ל עם כ"ק האדמו"ר הזקן רבי אברהם מרדכי מגור בעל 'אמרי אמת' צוק"ל, לאחר שזכה הצדיק מבעלז' להינצל בנסים מופלאים מתוככי גיא ההריגה בבריחתו הנודעת מגיטו בוכניע שעל יד קראקא, ולאחר מכן מתוך בודפסט כידוע. ועלה בגפו מן השואה האיומה, שכליתה בחמת ה' את רבבות רבבותיהם חסידים ונבי משפחה של שני צדיקים הגדולים. - ישבו מתחילה שניהם זה מול זה באימה וצער גדול, הרה"ק מבעלזא אמר לרבי הזקן מגור שבהיותו בקראקא בימי הזעם ראה ופגש את הבחורים הצדיקים האריות שבחבורה דחסידי גור, ואמר לו שהם זכו לקדש שם שמים בעולם, כידוע שהם לא הכירו בכיבוש הנאצי והמשיכו בחיי תורה וחסידות במסירות נפש עליאה. [הם היו מחבורת מקדשי השם, 'אלה שלא נכנעו', ונקראו 'מתינובצ'עס', על שם מנהיגם המפורסם מוה"ר מתינוב'ה גלמן הי"ד].

לאחר מכן ישבו שני הצדיקים בערך כמחצית השעה זה מול זה, לא פצו את פיהם ולא דיברו כלום, רק ישבו והביטו באהבה עצומה זה על זה, ועיניהם הקדושות נוטפות דמעות כמים.

לפתע נענה הרבי מגור ואמר, עתה התיישב לי רש"י אחד מוקשה ותמוה, הנה בעת פגישתם של יוסף הצדיק עם בנימין אחיו אחר כל התלאות ושנות הגלות והסבל הנורא של 'ווגזו של יוסף', נאמר (בראשית מ"ד, י"ז) 'ויפול על צווארי בנימין אחיו ויברך, ובנימין בכה על צוואריו'. ופירש רש"י הקדוש ז"ע: 'ויפול על צווארי בנימין אחיו ויברך - על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין, וסופן ליחור. 'ובנימין בכה

רש"י הקדוש

לרגל האי יומא דהילולא של רבם של ישראל רבינו שלמה יצחקי צוק"ל - רש"י הקדוש, (מב"ע כ"ט תמו ר' אליהם תה"ח), הנה בקובץ "טיב המעשיות" אודות בעל הילולא, מאשר ליקצנו ליקוט בתר ליקוט מתוך ספריו ושיתורו הרבים של מורנו ורבינו הנה"צ שליט"א, שהוא נברו של רש"י הקדוש כידוע, זכותו הגדולה תעמד לנו להתברך בכל הברכות ברוחניות ובגשמיות ובכל משאלה לב לטובה.

נפתחה נא דברי רש"י ז"ל בפרשת השבוע בפסוק (לא, ה) 'ויקטרו מאלפי ישראל אֶלף לַמָּטָה'. ופירש רש"י: "וימסרו - להודיעו שבחן של רועי ישראל, כמה הם חביבים על ישראל. עד שלא שמעו במיתתו מה הוא אומר (שמות י, ז) 'עוד מעט וסקלוני', ומשמעו שמיתת משה תלויה בנקמת מדין לא רצו ללכת, עד שנמסרו על כוונתו" ע"כ. למדנו כאן שבחם של רועי ישראל, אשר חביבים הם על ישראל עד מאוד, וכמים פנים אל פנים מחזירים אף הם את חביבותם לישראל. ואף לאחר פטירתם והסתלקותם לחי עולם, עדיין חביבותם קיימת בנו לעד, ואורם הגדול זורח ומאיר לדורות עולם, תורתם מגן לנו היא מאירת עינינו. - ואף אנו לאורו הגדול של רש"י ז"ל נסע ונלך עד עת קץ הימים, אמן. § • § • §

כתב בספה"ק "אמרי פנחס" להרה"ק רבי פנחס מקורין צוק"ל (שע"ה אמת ט"א) בה"ל: "הזהיר שיהיה תמיד מונח אצל האדם חומש עם פירוש רש"י ועיין בו בכל שעה, כמ"ש (דברים י, ט) 'היתה עמו וקרא בו כל ימי חייו וגו' למען ילמד ליראה', וינצלו מהרהורי עב"ז".

הרב שמע שמצויים פוחזים ורוצחים, וציוה ללמוד פירוש רש"י בחומש, כי פירוש רש"י בחומש הוא סגולה למחשבות רעות. אמר הוא ז"ל למו"ר הרב"ה זצ"ל, כשיוכלו בניכם ללמוד, אז זיי וועלן קענען רש"י על חומש, מובטחני שיהיו אנשים כשרים, ולא יהיו להם מחשבות עב"ז, ויהיו נקיים בברית קודש". "בקיץ אחד שמע שערויות גדולות, וציוה ללמוד ולהשלים פירוש רש"י מכל סדרא בכל שבוע" עכ"ה"ק. § • § • §

בימי טל ילדותו של מרן החתם סופר צוק"ל חזר פעם מלימודיו עם המלמד דודקי כשהוא בוכה בכי מר, שאלו אביו לסיבת בכיו ומה קרה עימו בבית המלמד.

סיפר הילד שלמדו באותו יום בפרשת בראשית, וכאשר הגיעו אל הפסוק (בראשית ב, ז) 'וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה', פירש לנו המלמד בלשון אידיש: 'ערד פון ערד' [אדמה מן האדמה]. והקשיתי לפני כיצד יתכן שגם תיבת 'ערד' פירושה 'ערד' וגם תיבת 'אדמה' פירושה 'ערד', הלא הינם שתי תיבות שונות? מתחילה לא השיבני המלמד כלום, אך כשחזרתי על שאלתי פעם נוספת סטר לי על לחי בחזקה על כך שהנני מרבה בשאלות וחקירות...

אביו של החתם סופר נסער למשמע המקרה המוזר, ועלה להתיעץ בדבר עם הגה"ק רבי נתן אדלר צוק"ל, שהיה מגדולי הדור.

אמר לו הצדיק, אם לעצתי הנך שואל אציעך להוציא מיד את הילד משם, שלא ימשיך ללמוד עם אותו מלמד. הלא רש"י ז"ל באותו פסוק על אתר מיישב לשון "עפר מן האדמה" בשני דרכים, וזה"ל: "עפר מן האדמה - צבר עפרו מכל האדמה, מארבע רוחות, שבכל מקום שימות שם תהא קולטתו לקבורה. דבר אחר, נטל עפרו ממקום שנאמר בו (שמות כ, כ) 'מזבח אדמה תעשה לי', הלואי תהא לו כפרה ויוכל לעמוד" ע"כ.

והנה זה המלמד כנראה שלא למד חומש עם פירוש רש"י, רק מפרש לתנוקות על פי תרגום 'עברי טייש' בלבד, ומלמד כזה שאינו לומד החומש עם פירוש רש"י אינו ראוי להיות מלמד! ואתה הלא הנך רואה חכמתו הנפלאה של בנך, שעל אף היותו רך בשנים מחכים בשאלות נאות למי ששואלם, לפיכך מן הראוי שתקיים בו בעצמך את חובתך ללמדו תורה (קדושין כ"ט), וכפשטיה דקרא (דברים י, ז) 'ושנתת לבניך'".

ואכן שמע האב וקיבל, והחל ללמד את בנו תורה בעצמו, כך מדי יום ביומו בסדרי חומש ומשניות וגמרא, עד שהגיע לגיל עשר שנים, ואז שלחו ללמדו תורה מפי רבו הגדול רבי נתן אדלר צוק"ל, שנעשה רבו המובהק וממנו למד וקיבל תורה אלקים חיים.

ולמדנו ממוצא הדברים כמה חשוב הוא הלימוד של 'חומש עם פירוש רש"י', עד שמלמד כזה שלא למד פירוש רש"י על החומש נפסל למלאכתו, ומידה טובה מרובה שבלימוד פירוש רש"י כהוגן יעלו התלמידים ויצליחו ויעשו פרי.

על צוארי - על משכן שילה שעתידי להיות בחלקו של יוסף וסופו ליהרב ע"כ. לכאורה, שאל הרבי, איך דברי רש"י הללו מובנים, מדוע בכה כל אחד רק על חורבנו של השני? הרי שניהם עתידים להיחבר, הן מקדש חלקו של בנימין והן משכן חלקו של יוסף, ולמה לא יבכו כל אחד גם על חלקו שלו העתידי להיחבר בעת החורבן?

גם אין מובן, מה מקום עתה דייקא בעת הפגישה הגדולה שנפגשים שני האחים בשמחה גדולה, אחר שנים שלא ראו ולא נתראו זה עם זה, לבכות על חורבנות העתידיים בעוד מאות בשנים. ברם, הוא מותיב לה והוא מפרק לה, באמרה קולעת השערה לאותה פגישה - כל עת שלא נפגשו שני הצדיקים הללו יוסף ובנימין ביחד, והיו רואים כל אחד את חורבנו הפרטי שלו, היו מצדיקים עליהם את הדין, ומקבלים גזירתו יתברך עליהם באהבה, לא בוכים ולא מבכים. אבל כאשר נפגשו שניהם יחדיו והסתכלו זה בחורבנו של זה, על החורבן של השני כן צריך לבכות!

ובזה התיישבו דברי רש"י ז"ל כמין חומר, במה שבכו עתה דייקא זה על צווארו של זה, על חורבנו של השני ולא על חורבנו שלו. כאשר מדויק ועולה מתוך לשון הכתוב: "ויפול על צווארי בנימין אחיו יבך, ובנימין בכה על צווארי", לא אמר שבכו שניהם על צוואריהם יחד, אלא זה בוכה על זה זה בוכה על זה, כל אחד על צערו וחורבנו של אחיו. ובכך במאמר נוקב ויורד זה התכוון האמרי אמת להסביר בטוב טעם מה שהיו שניהם בוכים דוקא עתה בעת פגישתם, למה בכו ועל מה בכו. שלאחר שזכו שניהם להינצל בנסים רבין מגיא צלמות, הרי כל אותן שנים שעשו במלחמה בצוק העתים ובצרות קשות ואכזריות קבלו עליהם דין שמים באהבה - אבל עתה בפגישתם יחדיו, כשהסתכלו כל אחד בחורבן הנורא של חצר הבית, ששניהם היו מנהיגי עדה גדולה, ותחת צל קדשם היו חוסים אפלים ורבות של חסידים קדושים וטהורים, שכולם עלו על המוקד וקידשו שם שמים. היו בוכים ומבכים זה על חורבנו של זה.

בסיום אותה פגישה נדברו הצדיקים יחדיו, שיש לאסוף את כל השברים, להתנער מעפר הצער והכבי, ולהתחיל לקומם מחדש הריסות מזבח ה'. - ואכן זכו שניהם להקים את חצרותיהם מחדש, לשם ולתפארת בית ישראל! § • § •

בצעירותו היה כ"ק אאמ"ר זצוק"ל בעל 'מעדני השולחן' משמש כר"מ לבחורי חמד, ללמד תורה ויראה.

שיעור מיוחד קבע עם תלמידיו האהובים בספר תהלים עם פירוש רש"י, ופירש טעמו ונימוקו עימו שבמשך שנה אחת שלומדים התלמידים אצלו גומרים את כל פירוש רש"י על ספר תהלים, ובכך יזכו לכל ימי חייהם כשיתפללו ויאמרו תהלים שיכולו להתפלל עם הבנה טובה בתיבות הפסוקים שמוציאים מפיהם, כאשר חלק גדול מן התפילה שבכל יום הוא מספר התהילים, ויש בזה קנין רוחני עצום.

כידוע שפירוש רש"י בספר תהלים מלא וגדוש בחכמה ויראת שמים, והרבה צדיקים שעוררו על לימוד זה. והגה"ק רבי יעקב מליסא זצוק"ל בעל ה'נתיבות' וחוות דעת, כתב בצוואתו ללמוד היטב כמה פעמים ספר תהלים עם פירוש רש"י ז"ל, שהוא נחוץ לכל התפילות שבחיי אדם.

זו היא דוגמא טובה של מלמד דרדקי החושב ומחשב את תועלת התלמידים למרחוק, כדי שכל ימי חייהם כשיתפללו ינתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

תירץ, שיש לפרש שהיה יעקב אבינו ע"ה נושק את ידי עצמו אל מול כלתו רחל, ולכן לא נאמר "את רחל" שהיה משמע שנישק את רחל עצמה, אלא נישק ידי עצמו אל מול רחל, ולא היתה זו נשיקה של תפלות כלל, עיין שם.

הוסיף רבי הלל ואמר לאבי בבת שחוק, תוכל להמשיל להם זאת כדרך שנוהגים אחינו הספרדים עצמם אל מול פני הספר תורה, כאשר ידוע מנהגם שבעת הגבחה הספר, או בעת הוצאת והכנסת הספר תורה, או כשעובר לפניהם, שמנשקים את ידי עצמם אל מול הספר. - ובזה היה לו לאבי תירוץ מספיק בטוב טעם להניח את דעתם.

וכמוכן שזאת אמר בדרך פשוט להפיס את דעתם, ויש לדעת שטמונים כאן סודות נוראים ורוזן עליאן מכבשנו של עולם, ח"ל.

• § • § •

בכינוס אחד שהתקיים בעיר הקודש ירושלים ת"ו בהשתתפות גדולי וחכמי הדור, נשא דרשה אחד מגדולי הרבנים בעיר, בין הדברים התייחס לנושא המדובר, שאחד מן היראים שטרחו מאוד בשבילו היה הרה"ג רבי אהרן קצנבלוביץ זצ"ל ר"מ 'תורה ויראה' דפה ע"ה"ק. וכאשר דיבר ממעלתו של רבי אהרן הצדיק, אמר: הלא הוא מן 'הפרושים' שבירושלים, שסמכו חכמים ידיהם עליהם, ואף אנו יש לנו לסמוך על הפרושים!

לאחר מכן קם רבי אהרן עצמו לשאת את נאומו, והתייחס למה שדברו בשבחו שהוא מן 'הפרושים' שבירושלים, והזכיר בשם אחד מן הגדולים בדור שלפניו, שאמר על כיצא בזה: הלוואי שאזכה להיות מאותם רש"י הקדוש קורא אותם עמי הארץ של ירושלים!

ופירש כוונתו על פי סוגיא דרפק לולב וערבה (סוכה מג), בד"ן נטילת ערבה במקדש ביום שביעי של חג, שאמרו חכמים שהיא זוחה את השבת. ומסופר שם בברייתא: "פעם אחת חל שביעי של ערבה להיות בשבת, והביאו מרביות של ערבה מערב שבת, והניחום בעזרה. והכירו בהן בייחוסין [הם הצדוקים שאינם מורים לחכמים שערבה זוחה שבת], ונטלום וכבשום תחת אבנים, [שיעור שהחכמים לא יטלטלו למחר בשבת את האבנים כדי להוציא את הערבה שתחתיהם, שהרי הם מוקפים]. למחר הכירו בהן עמי הארץ ושמתום מתחת האבנים, והביאום הכהנים וחקפום בצידי המזבח."

ופירש רש"י ז"ל על אתר: "עמי הארץ - שלא היו בקיאים באיסור טלטול, והם היתה ידם עם הפרושים" ע"כ הצעת הסוגיא. למדנו מדברי רש"י הללו, ש'עמי הארץ' של ירושלים 'היתה ידם עם הפרושים', ואף שלא היו בקיאים באיסור טלטול האבנים, מכל מקום בהיות לבם עם הפרושים וידעו דעת חכמים שצריך לטול ערבה במקדש גם בשבת, היו שומטים את המרביות מתחת האבנים ומביאים אותם לכהנים!

ועל עמי הארץ הללו שהזכיר רש"י ז"ל, התבטא רבי אהרן זצ"ל בשם אותו גדול: הלוואי שאזכה להיות מאותם עמי הארץ שמעיד רש"י הקדוש עליהם שלבם עם הפרושים!

למדנו עד כמה רחוקים אנו מאותם יראים ושלמים, שאף הגדולים בדור שלפנינו חשו והרגישו גודל המרחק שאנו רחוקים מן השלמות. וכבר אמר הגר"א מוילנא זצוק"ל, שמעלת יהודי פשוט בזמן בית המקדש גדולה פי כמה ממעלת החכמים הגדולים של דורות אחרונים! § • § •

דחמא אידע לן זכותיה דרבינו רש"י הקדוש זצוק"ל

לקבלת העלון בכייל (דוא"ל) טא לשלוח לכייל הפצו"ב

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירסיוו ובלומה	לע"י מרת טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע יסיון תנצבה.	לע"י החבור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטיא רבי ישראל יצחק נלביע יחנסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מרכז י"ר ירושלים מרכז 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גלילי
------------------------	-------------------------------------	--------------------------------	---	--	---	---	------------------------	--	-------

יר"ל ע"י קהילת שבת בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגועניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון בכייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173